

HRABĚ

MANSFELD

JEHO VÁLEČNÁ NAŘÍZENÍ
K DISPOZICI VŠEM JEHO
důstojníkům a vojákům obecně.

OSTRAVA

Pro potřeby Polského Svazu přeložil

Z originálního vydání

Ondřej Francík

2017

K RUKÁM

Vysokého, mocného a neporazitelného Karla, knížete Walesu, Jiřího, právoplatného vévody Buckinghamu

a Jamese Marquis Humbletona, a také ostatním členům válečné rady Jeho Výsosti.

Slunce je stejné pro chudého jako pro bohatého. Stejně tak (jak prohlašuje Sokrates) by neměl být kladen zřetel na člověka, nýbrž na záležitost. Přičemž i když nejsem hoden toho, abych se co se týče prozíravosti nebo zkušeností srovnával s nejmenším nebo nejprůměrnějším členem Vaší hrdinné rady, nebo abych byl tak troufalý, abych se ve své skromnosti, věrnosti a při nejlepších úmyslech srovnával s kýmkoli z velkých mužů, nebo odpovídajícím způsobem s Vaším majestátem, Vaše výsosti, pak spolu s nepřerušovanými modlitbami za úspěšné pokračování Vašich vznešených záměrů se ponížene skláním k nohám Vaší Výsosti a předkládám tato Válečná nařízení, ne abych urazil Vaši nebem řízenou Radu, ale pouze abych jako důkaz svých zbožných přání a srdečné oddanosti oznámil pro Vaši větší spokojenost to, jak zahraniční přátelé Velké Británie v těchto neklidných časech cvičí své vojsko v pohybech, pořadí, pochodu, boji, postupu i ústupu. Jedním slovem tedy o celém válečném umění, které bylo předáno a o kterém jsem byl poučen tímto proslulým a slavným mužem, který je zosobněním statečnosti, a který již dříve shlédl a schválil vše, co zde bylo napsáno, což má být příkladem, který ponížene doporučuji zejména pro přínos Vaší knížecí výsosti jako nejpozoruhodnějšímu předmětu úcty. Naléhavě žádám Boží prozřetelnost, abyste jako nejprozíravější a nejslavnější generál vystoupil nejen nad tohoto muže pravého hrdinství, ale ve svém vojenském konání a příkázáních i mezi takové jako byli Alexandr Veliký a Karel řečený Veliký, a aby Vám spolu s tím přálo štěstí při Vašich dlouhotrvajících úspěších v dobývání i získávání dědictví. A tak jako jste slávou doby svých královských otců (podle Zenonova svědectví), neboť jste mužem pravé cti a víry, stejně tak ať je Vám přán dlouhý život a pokračujete jako jeden z předních sloupů a posil jeho království, a neméně v ochraně pravé katolické víry. Při tom ať mě vede a pevně zachovává nejvyšší rádce všech srdcí a způsobí, abych byl vždy připraven a ochoten (stejně jako u tohoto daru) vydat do nebezpečí jak sebe, tak i svůj majetek pro podporu této věci a čehokoli, co je potřeba.

Nejponíženeji oddaný,

Pro Vaši výsost,

Vaše milosti

a také příslušně

pro všechny ostatní.

K uctivým službám

W.G.

Seznam

Hodnosti v pluku, spolu s jejich povinnostmi	4
Hodnost plukovníka.....	4
Hodnost podplukovníka	4
Hodnost seržant majora.....	5
Hodnost ubytovatele (Quarter master).....	5
Hodnost profouse regimentu (provost).....	5
Hodnost kapitána pěchoty	6
Hodnost poručíka kompanie	7
Hodnost praporečníka.....	7
Hodnost seržanta kompanie.....	8
Hodnost desátníka kompanie.....	8
Hodnost svobodníka (Lansperado).....	9
Hodnost bubeníka	10
Hodnosti v útvaru jízdy.....	11
Kapitán jezdeckva.....	11
Poručík jezdeckva.....	11
Kornet	13
Hodnost ubytovatele	13
Trubač.....	14
Desátník jezdeckva.....	14
Povinnosti vojáků v jejich zástupech.....	15
O velení pěší kompanii a také o povinnostech každého vojáka v jeho zástupu, s uvedením nyní používaného způsobu cvičení	15
Hodnost vedoucích zástupu (Leaders).....	16
O vzdálenostech	18
Všeobecně k pohybům, jaké má vykonávat kompanie nebo oddíl	19
Protichod (Counter-March).....	22
Tyto následující pohyby mají být prováděny na místě, stejně tak jako při pochodu.....	24
Pohyby na místě a při pochodu.....	26

Hodnosti v pluku, spolu s jejich povinnostmi

Hodnost plukovníka

Každý plukovník má velitelskou pravomoc nad všemi svými důstojníky, tedy kapitány a ostatními, a také nade všemi vojáky nebo lidem ve vojsku, ať již jakéhokoli stupně, kteří se buď podřídili sami, nebo byli vyšší autoritou přiděleni a určeni k jeho regimentu. Všichni tito pak mají plnit jeho příkazy, a poslouchat ho stejně, jako by poslouchali nejvyššího velitele.

Také má vidět všechny rozkazy, příkazy a nařízení, které byly doručeny vyšším důstojníkem armády, ať již pro stráž, k pochodu, ohledně táboření nebo čehokoli jiného, pro dodržení práva a výkonu rozkazu, a také musí dohlédnout, že je rozkaz jeho vojáky odpovídajícím způsobem řádně a správně vykonán.

Dále, pokud by našel jakékoli povstání nebo objevil nálady směřující k povstání, případy zvláštního pobouření nebo nepořádku, nebo by byl o tomto zpraven kýmkoli ze svých kapitánů, důstojníků nebo vojáků, má o tom zpravit generála. A pokud nalezne jakékoli selhání, zanedbání nebo vyhýbání se, ať již vydaným nařízením nebo způsobem jednání, které byly určeny pro celou armádu, má je napravit, a kdokoli rozkaz vydal, nebo od koho se k němu nebo k jinému nadřízenému důstojníkovi dostal, má být o tom spraven, pokud to je možné. Plukovník má také shromáždit svědky a důkazy pro takto poškozenou stranu, aby mohl být navrácen pořádek a zjednána spravedlnost. A pokud selže při poskytnutí této informace o čemkoli, co věděl nebo slyšel, má to být považováno za těžké selhání. Pokud by se pak nějaká takováto věc stala bez jeho vědomí, má být považován za muže s nedostatečnými velitelskými schopnostmi pro danou pozici a zodpovědnost.

Také, když se táboří, má se každý plukovník utábořit co nejvíce ve středu tábora, který je určen pro jeho regiment, protože pak může vydávat nařízení celku.

Při pochodu má být plukovník na tom konci svého útvaru, který je nejbližší k nepříteli, tedy na čele regimentu, když ten postupuje k nepříteli, nebo na jeho konci, když od něho ustupuje. A nesmí se z této pozice vzdálit, pokud to není potřeba pro vydání povelu jeho oddílu nebo kvůli nějakým zvláštním okolnostem.

Plukovník má také jednou týdně shromáždit všechna provinění, která se stala v regimentu, a posoudit jejich povahu a vážnost, aby připravil případy k jednoduššímu a kratšímu slyšení před polním soudem.

Všichni plukovníci mají povinnost hlásit se k polnímu soudu tak často, jak jsou svoláni, a mají být ku pomoci soudci ve všech případech, které jsou k projednání, nebo spadají pod armádní spravedlnost.

Hodnost podplukovníka

Podplukovník je povinen, pokud je jeho plukovník přítomen, být mu ku pomoci a poslouchat jej, aby byly plněny všechny rozkazy doručené vyššími důstojníky, nebo které jsou v kompetenci plukovníka, a při tom má mít stejný stupeň autority, jako má plukovník.

Má vždy tábořit napravo od plukovníkova ležení, a tak blízko ke kraji tábora, jak je to jen pohodlně možné.

Při pochodu a boji, kdykoli je jeho plukovník v čele regimentu, má být v jeho týlu, a pokud je plukovník v týlu, má být v jeho čele.

Hodnost seržant majora

V přítomnosti svého plukovníka nebo podplukovníka jim má být každému ku pomoci, a dohlížet, že jsou vykonávány a provedeny všechny rozkazy a nařízení. V případě jejich nepřítomnosti má mít stejný stupeň autority, jako má plukovník osobně.

Má tábořit nalevo od plukovníkova ležení, a tak blízko kraje tábora, jak je to jenom pohodlně možné.

Při pochodu a boji se má držet co nejlíže středu regimentu, jak je jen schopen, ale současně na jeho křídle, aby mohl dobře dohlížet na řád při pochodu nebo boji.

Je povinen přijít k seržant majorovi armády, aby něho od získal heslo, pokud mu v tom nebrání nějaké zvláštní povinnosti. A když od něj získá heslo, má je doručit seržantům regimentu, a také všem, komu je zapotřebí, a dohlédne na předání.

Každou noc je jeho povinností zkontrolovat hlídky regimentu, zaznamenávat střídání hlídek, pochody a výkon ostatní služby, aby mohly být jak povinnosti, tak i počty rozděleny všem rovnoměrně.

Hodnost ubytovatele (Quarter master)

Při všech změnách tábora má být po ruce generál ubytovatel, a převzít místo, které bylo určeno pro utáboření jeho regimentu, a to takovým způsobem, jak mu určil generál ubytovatel. Pak má určit ležení pro plukovníka a ostatní důstojníky, podle míst, která mají mít v táboře regimentu. Nemá pouze určit výšku, šířku a délku tábora k ubytování každé kompanie, ale také vzdálenost od okopu, pokud se nejedná o vnější tábor, a také vzdálenosti mezi tábory jednotlivých kompanií. Pokud mají kompanie ležet ve městech nebo vesnicích, má podobným způsobem určit proporce a následovat generál ubytovatele. Má určit ležení pro obchodníky připojené k regimentu, a to co nejvíce vzadu v táboře, v takové vzdálenosti, jakou určí generál ubytovatel.

Má tábořit v zadní části tábora, za ležením podplukovníka.

Hodnost profouse regimentu (provost)

Mají mu být známa všechna svolání, rozkazy a nařízení, která byla vydána profous maršálem armády, a stejným způsobem je má dát ve známost v regimentu, kde je profousem.

Také má zabezpečit vězně, kteří mu byli určeni, a jednou týdně má zpravit profous maršála armády o všech vězňích, kteří spadají pod jeho pravomoc, a také o jejich proviněních.

Dále má dohlížet na všechny, kdo poskytují pluku zásoby potravin, jestli neprodávají své zboží za nepřiměřené ceny nebo mimo určené hodiny. Na druhou stranu má také dohlédnout, aby se jim nedělo nic zlého, a pokud se něco takového stane, má dohlédnout, aby strana, která toto spáchala, byla předvedena před důstojníka, který má nad nimi pravomoc, aby ten zjednal nápravu. Za tímto účelem má také obhlédnout tábor, a to každé ráno, každé odpoledne a také uprostřed noci, pokud je to možné provést.

Také má obdržet každou noc od zásobitelů soupis ukazující, jaké zásoby se nacházejí v táboře, a má tyto poznámky předat profous maršálovi armády.

V okamžiku, kdy je přinesena kořist nebo odměna, tak poté, co profous maršál armády přidělí díl pro každý regiment, jej má profous regimentu rozdělit mezi jednotlivé kompanie.

Je jeho povinností dohlédnout na to, aby byl tábor příjemný a čistý, aby byl jakýkoli nepořádek a odpad zakopán, a aby se ve vzdálenosti, kterou určil profous maršál armády, nevyskytovalo nic, co by narušovalo pořádek v táboře.

Má mít ležení mezi dodavateli zásob pro regiment.

Má se dostavit ke správci povozů, aby byl zpraven o tom, kudy se mají přesouvat zavazadla regimentu, kde se mají shromáždit, a kudy pak mají cestovat, které pokyny se splní. A poté, kdy prvně určil místo pro plukovníkovo ležení, má postupně, jak budou kompanie pochodovat, obstarat zbytek.

Také má dohlédnout na cesty pro povozy, a také na to, že jsou povozy doprovázeny dostatečným počtem mužů, a ti že jsou vybaveni nástroji, aby mohli odstranit jakékoli závady na cestě, nebo na samotných povozech. Pokud pak není některý z povozů schopen pokračovat v cestě, má zajistit, aby nedošlo k žádným zastavením nebo zpožděním ostatních.

Hodnost Kapitána pěchoty

Kapitán má úměrně stejnou pravomoc nad svou kompanií, jako má plukovník nad svým regimentem, a tedy všichni jeho důstojníci i vojáci jej mají stejným způsobem poslouchat.

V okamžiku, kdy převezme svou kompanii a její výzbroj, má je rozdělit, jak sám uzná, a to na nejschopnější muže, muže ve zbroji a mušketéry.

Má vybrat své důstojníky, stejně jako si je zvolili ostatní na jeho místě před ním, z těch mužů, kteří mají dostatek zkušeností a schopností velet, nebo z těch, o nichž je známo, že se k tomuto hodí.

Má rozdělit svou kompanii do tří skvadron (**Corporalships**).

Má se postarat a dát si práci naučit každého z jeho vojáků nošení a použití jeho zbraní, a také jak udržet pořádek při pochodu nebo boji, jak chápat pohyby a zvuky bubnu. K tomuto má mít obvyklý čas ke cvičení, které by mělo být nejméně jednou denně, dokud ho nebudou všichni jeho muži dokonale ovládat.

Při pochodu, pokud je se svou kompanií samostatně, ji má vést v čele, pokud jde vstříc nepříteli, nebo má být v jejím týlu, pokud jde od něj.

Při pochodu s regimentem má získat instrukce od seržant majora regimentu, a uspořádat své druhy zbraní, jak dostal nařízeno. Každé části kompanie pak má přidělit důstojníka podle určení seržant majora regimentu. A co se týče jeho místa, má být tam, kde mu to určí seržant major.

Při boji má velet své jednotce podle příkazů seržant majora regimentu, aby byl tam, kde mu to určí plukovník nebo jemu nadřízený důstojník.

Při budování tábora má převzít místo podle toho, jak mu bylo určeno, a jak mu přísluší podle jeho pořadí a místa v regimentu. Má dohlédnout, aby byl řádně vybudován podle příkazů, které obdrželi jeho nadřízení, a také, že je tábor rozdělen na části, jednak podle skvadron, a dále skvadrony na jednotlivé skupiny nebo společnosti.

Má udržovat svůj tábor svěží kvůli udržení zdraví, a také tichý pro udržení pořádku, zvláště v noci.

Pokud je celá jeho kompanie určena k pochodu, má svolat svou kompanii, a stát ve zbrani připraven k pochodu před táborem, a při tom následovat příkazy seržant majora regimentu. Když je pak přiveden na místo jeho hlídky, má podle příkazů seržant majora regimentu umístit jednotlivé skupiny stráží, určit stráž a vyslat její první skupinu na hlídku, a také dohlédnout, že jsou dané příkazy plněny.

Nesmí opustit místo své hlídky do té doby, než je vystřídán, a cokoli je objeveno nebo zjištěno jeho skupinou stráží, má jím být předáno veliteli hlídky, a má stále udržovat jeho hlídky v dobrém pořádku, pokud mu nebylo přikázáno vyšším důstojníkem, aby opustil místo hlídky.

Pokud by slyšel o jakémkoli povstání nebo pobouřených náladách vedoucích k povstání, pobouření nebo nepořádku, kterého by se dopustil kdokoli z jeho kompanie v jeho táboře, má o tom zpravit svého plukovníka, nebo pokud není k dosažení, jiného vysokého důstojníka armády. Pak má zatknout a předvést ty, kdo se narušení dopustili, spolu s nezbytnými svědky a důkazy. Pokud by to pak neudělal a o tomto narušení by věděl, má to být považováno za velké selhání, a pokud by mu tyto události unikly, má být považován za nedostatečně schopného pro tuto hodnost.

Na druhou stranu má ty, kteří si kompanii vedou lépe než ostatní, nechat postoupit v hodnostech, a odpovídajícím způsobem je podpořit. Má být ke všem spravedlivý, jak v platu tak i v dalších věcech, které jim přísluší. Také se má podle svých možností postarat o nemocné a raněné muže.

Co se týče služby, má vykonávat vše, co mu bylo přikázáno (nadřízeným důstojníkem, který má k tomu pravomoc), jak nejlépe dokáže, aniž by překračoval své povinnosti, nebo činil méně.

Na závěr, když je sám se svou kompanií, má být velmi ostražitý a opatrný, jak při pochodu tak i při táboření, a pokud by se dostal do nějaké krajní situace, stále se má zachovávat zodpovědně, v nejvyšší míře rozumně a odvážně, aby z ní vysvobodil svůj oddíl.

Hodnost poručíka kompanie

Pokud je přítomen u kompanie, má být ku pomoci svému kapitánovi a dohlížet, že jsou vykonávána všechna nařízení, která byla vydána nadřízenými důstojníky, a také na ty které má jeho kapitán pravomoc vydávat. Pokud kapitán není přítomen, má mít poručík stejnou autoritu, jako kapitán.

Při pochodu, pokud není přítomna žádná další kompanie, než jeho vlastní, má být na opačném konci kompanie, než na kterém se nachází kapitán. Pokud je kompanie na pochodu spolu s regimentem, má zaujmout takové místo, které mu určil nadřízený důstojník, který má k tomuto pravomoc.

V táboře má umístit své ležení napravo od kapitána, a natolik na kraj tábora, jak je to jen pohodlně možné. Má také při všech činnostech a v každé době pomáhat udržovat mezi vojáky kázeň a poslušnost. Také má provádět všechno, co mu bylo přikázáno a co je nezbytné, aby vykonal, s úctou a odhodláním.

Hodnost praporečnicka

Když jsou jeho kapitán nebo poručík přítomni, má být ku pomoci oběma, nebo každému z nich a při jejich nepřítomnosti má mít stejnou autoritu jako má kapitán.

Při pochodu má nést svou zástavu, a zaujmout takové místo, jaké mu bylo určeno. Pokud je kompanie samostatně, má při vcházení do tábora, opouštění tábora, odchodu na hlídku nebo k boji proti nepříteli nést svou zástavu vztyčenou a vlající. Pokud je na pochodu s regimentem, má se spolu s ostatními praporečnickými chovat stejně, jako plukovníkův praporečník.

Při boji má vždy nést svou zástavu vztyčenou a vlající, aby nedal pobídku k jakémukoli jejímu zneuctění. Také se jedná o znak kompanie, ke kterému se kompanie shromažďuje, proto ji musí chránit. Pro tyto příležitosti je praporečník pro svou obranu vybaven mečem.

Pokud pochoduje spolu s dalšími praporečnickými, má zaujmout takové místo, jaké mu bylo určeno.

Praporečník nikdy nesmí ztratit tvář a chovat se zbaběle v nebezpečí, ani opustit svou zástavu kvůli nebezpečí bolesti nebo smrti.

Kdykoli bubeník udává rytmus ke shromáždění kompanie, má být přítomen, má se postarat o to, aby byla zástava dobře bráněna a má být připraven k pochodu, nebo k provedení čehokoli jiného, co je zapotřebí.

Hodnost seržanta kompanie

Pokud by byli všichni tři výše zmínění důstojníci kvůli nějaké nehodě nedostupní, má pak nejstarší seržant převzít velení nad kompanií jako další v pořadí.

Při shromáždění kompanie má určit každému muži jeho místo, a pokud kdokoli schází, má ho vyhledat a mít pravomoc ke zjednání nápravy. Pokud kdokoli zběhl a nebyl nalezen, má o tom informovat kapitána nebo jiného důstojníka.

Když je kompanie shromážděna a seřazena, má pochodovat vně útvaru, kde může nejlépe sledovat, že je dodržován řád při přesunu. Aby pak byla místa pro seržanty jasněji určena, má nejstarší seržant pochodovat na pravém křídle a dohlížet na všechny od praporečnicka vpřed. Mladší seržant má pak pochodovat na levém křídle a dohlížet na všechny za praporečnickem.

I když má rozumět použití všech obvykle používaných zbraní, a také všemu ostatnímu co přísluší vojákům, má se zvláště zaměřit na to, aby byl schopen dobře velet střelcům, protože pokud je jeho kompanie samostatně, bývá zvykem svěřit mu vedení střelby. V takovém případě se má řídit příkazy vydávanými kapitánem, nebo v případě kapitánovy nepřítomnosti, jiným jemu nadřízeným důstojníkem

A co se týče jeho hlavního zaměření na velení střelcům, tak poté, co je přivedl v určeném počtu a na určené místo podle rozkazu svého kapitána, nebo jiného jemu nadřízeného důstojníka, je má nechat seřadit blízko sebe, a dohlédnout na to, aby zamířili a vystřelili účelně. Také má dohlédnout, aby jeho střelci udržovali řád v tom, jak nastupují, i jak se navrací. Pokud se pak nachází s jiným útvarem, má následovat příkazy toho, kdo velí danému útvaru, a bedlivě sledovat pořádek u části, ke které byl přidělen.

Starší seržant má mít ležení v části tábora přímo za kapitánem, a druhý seržant stejným způsobem přímo za poručíkem. V táboře pak mají oba dohlížet na ležení vojáků, a zajistit, aby v nich byl pořádek a ticho.

Má také převzít heslo od seržant majora regimentu, a předat je kapitánovi, poručíkovi, praporečnickovi, a také veliteli hlídky. Pokud je na hlídce celá kompanie, pak se hlídky účastní, dohlíží že byla určena místa pro stráže, a všechny hlídky kontroluje. Pokud je kompanie na hlídce po skvadronách, pak má vést skvadrony a odvádět je na jejich hlídku, na kterou pak má v neočekávaných intervalech dohlížet podle úmluvy s velitelem hlídky. A když toto provádí, má zpravit velitele hlídky o všech zvláštěnostech či nehodách, ať už by byly jakkoli důležité.

Má dodat desátníkům kompanie střelivo, ať již od obchodníků nebo ze zásob, tak jak to vyslechl nebo převzal od seržant majora regimentu.

Hodnost desátníka kompanie

I když se velmi zřídka stává, že má velení nad kompanií, tak pokud by se náhodou stalo, že se žádný z vyšších důstojníků u kompanie nenachází, pak velitelská pravomoc náleží jemu.

Jeho hodnosti odpovídá velení jedné ze skvadron v kompanii, kterou má pak rozdělit na společnosti nebo skupiny. Má dohlédnout, že všichni ve skvadroně dobře zacházejí se zbraněmi, udržují je a nosí je tak, jak se na vojáky sluší, a dodá střelivo od zásobovačů. Také má řídit hlídku, práci, nebo jakoukoli jinou službu, a dohlíží, že vojáci ve všech ohledech dobře plní své vojenské povinnosti.

Když buben udá rytmus ke shromáždění kompanie, mají se desátníci okamžitě připravit a svolat své skvadrony, a pokud kdokoli schází, mají o tom zpravit svého kapitána, a mají vyšetřit řečenou absenci a zjednat potrestání těch, kdo schází.

Má mít ve své skvadroně nejméně třetinu kompanie, tato je pak rozdělena na zástupy, a on sám pak má být **Leader** vedoucího zástupu. S tímto zástupem má také vždy zaujmout místo na pravé straně své skvadrony. Skvadrona je pak složena z jednoho ze dvou nyní používaných druhů zbraní - tedy pik nebo mušket.

Nikdy nesmí nechat (pokud by bylo náhodou uvolněno) své místo prázdné a neobsazené, jediné v případě, že by v tomtéž čase nebyl k dispozici žádný **Leader** nebo **bringer up**, kteří mají jinak jako další v pořadí toto místo obsadit.

Při pochodu nebo boji nemá desátník kompanie žádnou velitelskou pravomoc, mimo té nad zástupem, který každý z nich vede. Desátníci mají dohlédnout na změnu rozestupů svých zástupů a řad a na jejich zdvojování, následovat povely vydávané pomocí bubnu a provádět všechny ostatní pohyby, jež byly určeny nadřízeným důstojníkem. Při tom všem nesmí opustit své místo, ani sami vydat jakýkoli povel.

V okamžiku, kdy je skvadroně přidělena služba na hlídce, má tuto na povel vydaný bubnem shromáždit a hlásit se praporečnickovi. Má dohlédnout, aby byli jeho vojáci vybaveni zbraněmi, prachem, doutnákem a kulemi, a také čímkoli dalším, co je nezbytné ke zbraním, kterými jsou vybaveni. Toto vše má pak být dodáno seržantem kompanie.

Má být svým seržantem doveden na místo hlídky, a obdržet od něj heslo a příkazy, jakým způsobem a kam má umístit strážce, a to jak ve dne, tak i v noci a na toto dohlédnout.

Když umístí své strážce, nesmí nikoho nechat projít přes hlídku, aniž by ten znal heslo, pokud to není velitel hlídky nebo seržant major, kterým, jakmile je pozná, má hlásit heslo pouze napoprvé.

Když pak heslo ověřuje, nemá jít nikdy dále, než kde jsou umístěny nejbližší strážce jeho hlídky, a když mu nejbližší stráž předá varování že se někdo blíží, má nechat své hlídce připravit zbraně. Pak má s sebou vzít z hlídky tři až čtyři muže, a nechat nejbližší stráž, aby nechala příchozí projít. Následně, když se k němu přiblíží, nemá jim jít naproti, ale zavolat jednoho z jejich skupiny (pokud jich přišlo více) a od něj pak obdržet heslo. Tito tři či čtyři muži, kteří jsou s ním, ho mají chránit. Mají mít tedy napřažené píky a založené doutnáky, do té doby než desátník obdrží heslo, a dá jim povel, aby je propustili.

Má rozdělit své strážce tak, aby povinnosti každého muže byly shodné, má dohlédnout, aby se střídali v určených časech, a čas od času má obejít ty, na které nedohlíží. Musí varovat své strážce, aby nezpůsobily falešný poplach, ale dávali řečenému desátníkovi zprávu co možná nejlépeji. Ten pak má v případě jakékoli neobvyklé události nechat svou hlídku připravit zbraně a má o nebezpečí informovat vedlejší hlídku a velitele hlídky.

Má dobře střežit místo na kterém má hlídku, dokud z ní není odvolán. Nesmí dopustit, aby kdokoli z jeho skvadrony opustil místo dříve, než byl vystřídán a na své hlídce musí plnit všechny příkazy, které byly vydány ohledně vcházení nebo vycházení vojáků.

V okamžiku, kdy má být vystřídán, má nechat své skvadroně připravit zbraně, a stát připraven přijmout ty, kdo střídají. Pokud jsou pak strážce vystřídány, má je odvést do tábora.

Pokud by během jeho hlídky kterýkoli voják jeho skvadrony něco porušil, má to napravit, a současně o tom zpravit kapitána a svého velícího důstojníka.

Pokud se z jakýchkoli důvodů kompanie přesouvá, a on je odvolán z hlídky ještě před uplynutím 24 hodin, pak v okamžiku, kdy se jeho kompanie znova utáboří, má se řečený desátník připravit se svou skvadronou na hlídku po dobu, která mu zbývá, na místě, které mu bude určeno.

Na závěr, protože je desátník následující hodnost po seržantovi, může očekávat, že pokud se bude chovat dobře, může se ucházet o místo seržanta, pokud by bylo kvůli nějaké nehodě toto místo uvolněno.

Hodnost svobodníka (Lansperado)

Po desátníkovi následuje svobodník, který, v okamžiku desátníkovy nepřítomnosti, vykonává v každém ohledu jeho povinnosti. Jeho příslušné místo je vést levý zástup ve skvadroně. U tohoto a přílehlého zástupu pak má sledovat plnění rozkazů stejně, jako to bylo řečeno pro desátníka.

Hodnost bubeníka

U kompanie mají být dva bubeníci, a oba pak mají být dokonalí ve vydávání všech jejich signálů, a kteří mají střídavě vykonávat všechny povinnosti, které jsou s touto hodností spojeny. Tedy, ať již v poli nebo ve stálé posádce, má být jeden z nich vždy přítomen v táboře pro případ, že by byla kompanie v jakoukoli dobu odvolána z jejich povinností.

Bubeník, když byl zpraven o tom, že má vydat znamení ke shromáždění kompanie, má tento vybubnovat a při tom projít dvakrát z jedné strany tábora na druhou, a následně se hlásit v ležení praporečnicka.

Když je kompanie na pochodu, střídavě má jeden z nich bubnovat, aby si druhý mohl odpočinout.

Když má být kompanie spojena z dalšími, má bubeník zaujmout místo podle určení bubeník majora, a má vydávat stejný rytmus ve stejnou dobu jako tento vydává, když je v blízkosti plukovníka nebo velícího důstojníka.

Patří k povinnostem bubeníka, že kdykoli je někdo z kompanie zajat, má zajistit jeho vydání, a mít k tomu příslušné výkupné. To může bez obav udělat v okamžiku, kdy obdržel propustku od generála nebo velícího důstojníka posádky, ke které kompanie přísluší. Když se pak blíží k místu, kde je nepřítel, má třikrát zabubnovat, a nepřibližovat se k nepříteli příliš blízko, dokud nebude odveden někým z nepřátel. Má dělat pouze to, co je potřeba, a nesmí prozradit nic, co se týká místa, odkud byl poslán, a co by mohlo být použito nepřitelem. Naopak má sledovat vše co dokáže, co se týče záležitostí protivníka. To, co zjistil, má pak po svém návratu sdělit generálovi nebo velícímu důstojníkovi.

Jeho povinností je také, když je v posádce a drží hlavní hlídku, neopustit tuto hlídku bez vědomí velitele hlídky a být tam přítomen celou noc, aby mohl vyhlásit poplach, pokud to bude potřeba. Pro tento účel musí výborně zvládat práci s paličkami, protože nepřítel nemá zjistit, že byl poplach vydán. Musí pak ráno po rozednění vybubnovat rozchod (**relief**), dále umět rytmus pro přehlídku a v noci pak vybubnovat Tapto před tím, než hlídka vyrazí.

Hodnosti v útvaru jízdy

Kapitán jezdeckva

Kapitán útvaru jízdy si musí dát záležet, aby byl pečlivě vyzbrojen a měl dobrého koně, a dává tím dobrý příklad svým vojákům, aby se chovali stejně. Má se postarat o to, aby jeho vojáci účinně vykonávali své povinnosti a dodržovali vojenskou disciplínu, stejně tak jako on musí dodržovat rozkazy a vykonávat všechna nařízení, která obdržel od svých nadřízených, a nesmí se opozdit oproti času, který byl určen pro jeho kompanii.

Má dbát, aby u svých vojáků dosáhl bezchybného zacházení se zbraněmi a také znalostí signálů vydávaných za pomoci trumpet. K tomuto má mít určený čas pro výcvik svých mužů, když je přítomen v posádce.

Za všech okolností je v sedle první, aby si ověřil, zda je jeho posádka v plném počtu a doplněna všemi schopnými vojáky, aby byl schopný odlišit od zbytku ty nejodvážnější a nejudatnější, a také aby jim mohl za všech okolností pomáhat a posouvat je vpřed. Avšak aby také mohl propustit z kompanie vojáky, kteří mu připadají ustrašení, líní a nehodící se do služby.

Dále by měl vybrat ze svojí kompanie dva nebo tři vojáky (pokud je to možné), kteří se vyznaží v kraji a v cestách po něm, zvláště pokud jsou v pohraničí. Má tak za všech okolností při ruce průvodce, kteří mu poslouží. Těmto mužům by pak měl dát něco navíc oproti všem ostatním.

Pokud se jeho oddíl přesouvá na hlídku nebo jiné místo, kapitán zaujme místo v čele kompanie, ještě před kornetem. To platí, i když jde vstříc nepříteli.

Při táboření má své ležení v čele svého oddílu.

V bitvě, pokud bojuje spolu s dalšími oddíly, zaujímá takové místo, jaké mu určí jeho nadřízený důstojník.

Pokud jsou kopiníci spojeni spolu s kyrysníky nebo arkebuzíry, pak kapitán kopiníků velí ostatním. Pokud není přítomen, pak velí kapitán kyrysníků a pokud není přítomen ani jeden, tak velí kapitán arkebuzírů.

Poručík jezdeckva

Je nezbytné, aby poručík jezdeckva byl mužem s velkými zkušenostmi, dovednostmi a také chabrostí, jaká je v jezdecktvu živena a k jaké je vychováváno. Obvykle ti, kdo jsou na tuto pozici povyšováni, jsou takovými vojáky, kteří měli příležitost důkladně prokázat svou chabrost, a kromě jiného si již také prošli nižšími důstojnickými stupni, když sloužili jako desátníci nebo korneti.

Poručík je kapitánovi ku pomoci ve vykonávání všech nařízení a rozkazů, a pokud není kapitán přítomen, velí útvaru. Často se pak stává, že nesou na svých bedrech veškeré obtíže výkonu služby, neboť mnohdy je velení útvaru jezdeckva svěřeno mladému šlechtici, který má sám jen velmi málo zkušeností.

Poručík musí být na své vojáky přísný a tvrdý a má dohlédnout, aby přesně a důkladně plnili své povinnosti nebo cokoli, co je potřeba. Také má dohlížet, aby se dobře starali o své koně a svou výzbroj.

Při pochodu je vždy v týlu svého oddílu a dohlíží, aby vojáci následovali kapitána podle jeho povelů a v odpovídajících rozestupech a neopouštěli útvar.

V případě boje se poručík pevně drží v týlu svého oddílu, a drží ve své ruce meč, aby dodal odvalu vojákům k plnění své povinnosti. Pokud pak uvidí někoho, kdo se obrací nebo ustupuje k útěku, zabije jej, aby dodal odvalu ostatním.

Pokud však dojde k boji v nepřítomnosti kapitána, nebo pokud oddíl prochází podezřelým místem, pak poručík projde skrz řady vpřed, zaujme místo kapitána v čele oddílu a nechá na svém původním místě některého z lepších důstojníků nebo některou jinou osobu, u které si je jistý, že bude schopna plnit povinnosti poručíka.

Když je oddíl na pochodu, ať již běžném, při průchodu terénem, nebo je na cestě na cvičišť k přehlídce, musí poručík zaujmout pozici podobnou pozici kapitána, nicméně vždy zůstat za řečenými, protože kopiníci a kyrysníci mají své kornety, kteří jdou v čele a vedou oddíl.

V jednotce arkebuzírů, která ale nemá kornety, poručík při absenci kapitána převezme kapitánovo místo v čele oddílu, ať již je oddíl na pochodu, v boji nebo při přesunu na cvičišť, případně na jiné místo. Přitom pošle dva své desátníky do týlu oddílu, aby tam vykonávali povinnosti poručíka, a on sám aby se nemusel při pochodu otáčet, aby sledoval, jestli se jeho vojáci přesouvají seřazení tak, jak mají.

Musí být schopen číst a psát, aby mohl vést seznam jmen a příjmení vojáků jeho oddílu, a také kdyby obdržel jakýkoli písemný rozkaz nebo dopis od svých nadřízených. Není pak omezen na to, že je musí ukázat jiným. Také musí znát dovednosti a schopnosti každého vojáka. Když je potřeba vyslat někoho na určité místo, musí vědět, koho má nejlépe pro tento úkol použít a komu ho přidělit.

Když se oddíl přesunuje na hlídku a blíží se k určenému místu, poručík vyrazí před oddíl, aby obhlédl místo hlídky, a k poručíkovi, který má být vystřídán. Mají mu být oznámena místa stráží pro denní jako i pro noční službu, jakými cestami se má dát, a také vše ostatní, co má na základě příkazu na tom místě vykonat.

Poručík je povinen osobně umístit stráž, často na ně dohlížet a nešetřit při tom vlastní pílí, při tom má být on sám neustále ve zbrani a s nauzeným koněm.

Když oddíl táboří ve vesnici, musí poručík převzít od ubytovatele oddílu záznamy o ubytování a předat je osobně vojákům spolu s příslušnými rozkazy a vysvětlením, jaké má k dispozici, a to před ležením korneta. Ten se má zastavit a stát spolu s oddílem a zúčastnit se řečeného rozdělení záznamů. Kdyby pak došlo k vyhlášení poplachu, všichni vojáci vědí, kde se mají shromáždit a připojit se ke svému kornetovi. Pokud budou vojáci tábořit na místě déle než jeden den, poručík má obhlédnout koně vojáků, ověřit, jak se vojáci chovají a že neublíží svým koním. Pokud by něco z tohoto našel, zpraví o tom kapitána. Když pak opouští tábor, má poručík vydat rozkaz, aby byly zhašeny všechny ohně, a dohlédne na to, aby to bylo vykonáno.

Pokud se oddíl chystá tábořit ve vesnici nebo v pevnosti, nebo má být ve stálé posádce, měl by poručík ubytovat mimořádně se chovající důstojníky a také ostatní, podle jejich zásluh. Na všech místech, kde bude oddíl tábořit déle než jeden den, má poručík zapsat jména všech vojáků na záznam o ubytování a vést si seznam těchto záznamů. Kdyby se pak stalo, že některý z hostitelů přijde se stížností, může tak jednoduše dohledat jména ubytovaných, a potrestat je, jak uzná za vhodné.

Když je oddíl na pochodu a trubač dává znamení k nasednutí na koně, musí být poručík první připravený a v sedle a dávat pozor na ostatní vojáky, aby ho pilně následovali. Pokud pak uvidí takové, kteří to provádějí nedbale, ať již kvůli špatným návykům, nebo se úmyslně opoždí, aby mohli loupit v domech, musí tyto ve vsi přisnořit na místě potrestat, aby z nich udělal příklad pro ostatní.

Pro poručíka je nezbytné, aby znal krajinu a cesty, protože při mnoha příležitostech bývá vyslán na průzkum, a aby obešel břehy, neboť průvodci nebývají vždy k nalezení.

Pokud je oddíl napaden nepřítelem, pak musí poručík, spolu s několika vojáky, kteří mají dobré koně, zůstat vzadu.

Kornet

Kornet velí oddílu v nepřítomnosti kapitána a poručíka.

Při pochodu jde vždy v čele oddílu (ale za kapitánem), a nesmí strpět žádného muže, který by byl v útvaru před jeho praporem, nebo by byl na stejné úrovni s ním.

V případě boje má kornet v jednotce kopiníků zaujmout své místo nalevo od kapitána a srovnat se s ním do jedné řady. Společně s ním pak doráží na protivníky, musí usilovat o zlomení praporu. Pokud prapor spadne na zem, nemá jej sbírat. Pokud ho vezme někdo jiný a vrátí mu ho, nesmí ho kornet bez povolení generála opět umístit na svůj původní dřevec, ani na jakýkoli nový.

Při boji s pěchotou má kornet kopiníků obdobně zlomit svůj prapor o protivníkův oddíl, ale nikdy o oddíl pěchoty nebo jezdeckta, který by utíkal.

Kornet kyrysníků jede na pochodu se svým praporem před jednotkou, stejně tak pokud je na cvičišti, a pokud vzdává čest, provádí to stejně jako kornet kopiníků.

V boji kornet kyrysníků zaujímá místo ve středu oddílu a ponechává za sebou dvě třetiny oddílu, část, která je před ním, pak musí být složena z nejlepších a nejlépe vybavených mužů.

Kornet by měl mít seznam jmen vojáků jeho oddílu.

Pokaždé, když dojde k povstání, svárům nebo hádkám, spraví o tom osobně kapitána a poručíka, nebo kteréhokoli z nich, je oběma ku pomoci a dohlédne, aby byla vykonána nařízení vydaná nadřízeným důstojníkem, a také na ty, které má pravomoc vydat kapitán.

Hodnost ubytovatele

Ubytovatel každou noc převezme od seržanta majora jezdeckta heslo spolu s nařízeními. Předá vojákům záznamy o ubytování a bývá zvykem, že jim vydal i jejich žold. Ten je nyní vydáván poručíkem, i když podle mého názoru to tak není správně. Je totiž mnohem lepší, aby kapitán nebo poručík zavolal ubytovatele stranou, tam mu určil, jakým způsobem má vyplatit žold vojákům, a nechal výplatu na něm. Takto se bez pochyby dosáhne toho, že v okamžiku, kdy vojáci dostávají žold od ubytovatele, můžou s ním hovořit otevřeněji, než s jinými důstojníky. Ti jsou také tímto způsobem ušetřeni od velkého množství ostrých výrazů, které by si jinak od vojáků vyslechli, což by snižovalo vážnost, kterou mají mít.

Má se dostavit ke generál-ubytovateli, a převzít od něj rozkazy ohledně utáboření oddílu. K tomu má mít při ruce jednoho nebo dva vojáky, které určil poručík, aby lépe ukázali oddílu, kde se má rozložit tábor.

Pokud není přítomen kapitán, poručík ani kornet, velí kompanii.

Trubač

V oddílu jezdeckva mají být dva trubači, kteří se mají snažit troubit přesně v určených časech. Jeden z nich se pak nachází za všech okolností s kornetem.

Když je oddíl na pochodu, jdou před kapitánem v čele oddílu, při boji se pak nachází na křídlech oddílu.

V táboře je jeden u ležení kapitána, druhý u korneta.

Pokud vycházejí z tábora, ať již na koních nebo pěšky, nesmí nikdy jít bez své trumpety, ale musí ji mít vždy s sebou.

Jsou využíváni při vyjednávání o zajatcích a také při dalších příležitostech při předávání zpráv nepříteli, proto to musí být chytrí muži vybraného chování a musí být schopni objevit a následně po jejich návratu nahlásit jakoukoli výhodu nebo nepořádek, který byli schopni ohledně nepřítele zjistit. Sami se pak mají zachovávat tak, aby neprozradili nepříteli nic, co by jejich vojsku uškodilo.

Krátce řečeno, mohou být využiti k mnoha důležitým činnostem a s dobrým výsledkem, pokud se jedná o rozvážné muže.

Desátník jezdeckva

Ačkoliv existují tací, kteří jsou toho názoru, že není nezbytné mít v oddílech kopiníků nebo kyrysníků desátníky, shledal jsem, že je tato hodnost nezbytná. Díky desátníkům jsou totiž lépe rozděleny povinnosti při velení oddílu. Desátníci pomáhají poručíkovi při rozmisťování stráží, aby vystřídala vojáky na hlídce, když je čas dané skvadrony. Také, když se vyskytne náhlá potřeba vyslat někam skupinu vojáků, může se to nejjednodušeji provést vysláním celé skvadrony. Oddíl se také snadněji rozdělí do ležení, zejména když netáboří celý pohromadě na jednom místě. Pokud je pak k utáboření určeno pouze několik domů, rozdělí se stejným dílem každé ze skvadron, kam pak desátník ubytuje své vojáky.

V oddílu arkebuzírů nepoužíváme desátníky, ačkoliv tam vždy byli a měli by být ve větší vážnosti. Arkebuzíři často vyrazí po malých oddílech, a tak zde mají desátníci přirozeně větší využití, než u kopiníků nebo kyrysníků.

Oddíl arkebuzírů obvykle bojuje (nejméně prudce) a slouží jako předvoj. Přísluší jim být vysíláni jako předsunutí poslové, což je přiděleno jednomu z desátníků. Musí být mužem s velkými zkušenostmi a musí vědět, jak se odpoutat ze střetu, což je pro tuto funkci důležité.

Pokud je důležité strážit průchod nebo jiné místo velké důležitosti, bývá zvykem vyslat tam desátníka s jeho skvadronou.

U příležitosti boje bývá zvykem vyslat do střetu desátníka s jeho celou skvadronou, poté co první z tohoto důvodu vyrazil poručík, neboť ten je vždy na prvním místě.

Desátník má být schopen číst a psát, neboť má udržovat soupis vojáků ve své skvadroně, aby byl schopen rovnoměrně mezi ně rozdělit jejich povinnosti.

Kapitáni jsou povinováni tím, aby desátníkům přenechali polovinu píce a dali jim desátý díl ze sta.

Povinnosti vojáků v jejich zástupech.

O velení pěší kompanii a také o povinnostech každého vojáka v jeho zástupu, s uvedením nyní používaného způsobu cvičení.

Nejdříve je potřeba pro správnost uvést, že tví muži jsou rozděleni do kompanií a vojáci v kompanii jsou rozděleni do zástupů.

Dále, zástup je tvořen deseti stejně vyzbrojenými vojáky, kde každý zná své místo a všichni stojí v přímé linii za sebou, čímž se rozumí mezi **Leader** a **bringer up** (vzhledem k nedostatku českých ekvivalentů byly v celém textu ponechány původní anglické tvary pro funkce v zástupu. Přibližně by bylo možné tyto funkce přeložit jako vedoucí, krajní a prostřední muž).

Stejně tak je zapotřebí, aby byly jednotlivé zástupy odpovídající síly a shodných proporcí, tedy aby byli muži, sloužící u každého druhu zbraně, rozděleni rovnoměrně, takže budou počty i schopnosti mužů v jednotlivých zástupech rovnoměrně rozprostřeny, takže v každém zástupu jsou muži lepší i horší třídy.

Toto může být provedeno (když je dopředu znám celkový počet mužů, a také to, kolik z každého druhu zbraně máš k dispozici) vybráním nejdříve tolika mužů z každé třídy, kolik bude počet zástupů, tedy stejný počet nejlepších mužů, stejný počet mužů druhé třídy, dokud nebudou vybráni ti, kteří přísluší k desáté.

Takto vybraní muži jsou pak rozděleni následovně:

Prvními na výběr, protože jsou to muži nejvyšších kvalit, kteří mají stát v čele oddílu a velet ostatním v zástupu, jsou muži, kteří mají být známi jako velitelé zástupů (**Leaders**).

Druhými na výběr jsou muži, kteří, protože jsou dalšími v pořadí, mají stát na konci zástupu, tedy na posledním místě z desíti, a mají být známi jako **Bringers up**.

Ti, kteří jsou v pořadí třetí a čtvrtí na výběr, mají zaujmout v zástupu páté a šesté místo a mají být známi pod označením **Middle-men**. Tomu rozuměj tak, že pátý v zástupu je **Middle-man** příslušející k **Leader** a šestý je **Middle-man** příslušející k **Bringer up**.

Ti, kteří jsou na výběr jako pátí, šestí a sedmí v pořadí, jsou umístěni na druhé, třetí a čtvrté místo v zástupu.

Vojáci osmé, deváté a desáté třídy mají být zařazeni na sedmé, osmé a deváté místo v zástupu. Podle tohoto popisu pak odpovídá desátý a poslední zbývajcí muž v zástupu zaujme deváté místo (počítáno od prvního dále).

Takto jsou tedy muži rozděleni do zástupů, aby bylo dosaženo uspořádání nezbytného pro vše, co je vyžadováno ze strany disciplíny. Všichni muži mají tedy určeno své místo v zástupu podle svých schopností. Stejně tak mají jednotlivé zástupy své pořadí důležitosti, a s tím spojené místo, a za tímto účelem se každá kompanie skládá z deseti zástupů, které zaujmou svá místa jeden vedle druhého, seřazeny v řadě v čele oddílu, stejně jako jsou vojáci seřazeni v zástupu.

Tímto způsobem má tedy první zástup stát napravo od všech ostatních, druhý v pořadí důležitosti pak nalevo a tvořit tak nejbližší zástup ze všech deseti.

Zástupy, které jsou v pořadí důležitosti třetí a čtvrtý, pak mají stát na pátém a šestém místě, tedy ve středu mezi všemi deseti.

Pátý, šestý a sedmý zástup podle důležitosti má stát v pořadí jako druhý, třetí a čtvrtý, počítáno z pravé strany směrem ke středu.

Má být zvaženo, zdali není lepší rozlišovat také úrovně u osmého, devátého a desátého zástupu.

Osmý, devátý a desátý zástup je pak na sedmém, osmém a devátém místě od levého zástupu směrem k prostřednímu. Takto pak v každém zástupu stojí muž desáté třídy na devátém místě, počítáno od **Leader** dozadu, a muž druhé třídy na desátém místě. Stejně tak, co se týče zástupů, kdy desátý zástup, tedy poslední v pořadí důležitosti, stojí na devátém místě, počítáno od zástupu na pravé straně, který je v pořadí důležitosti první. Zástup, který je druhý v pořadí důležitosti, pak stojí na desátém místě, a tvoří tak zástup, který stojí nejvíce na levé straně, tak jako první zástup stojí na pravé.

Těchto deset zástupů pak má být stále rozlišováno podle jejich stupně ohodnocení jako první, druhý, třetí, čtvrtý, pátý, šestý, sedmý, osmý, devátý a desátý a nikoli podle místa kde stojí, když jsou zástupy seřazeny. Nehledě na to, že to může pomoci jednotlivým mužům navést je na místa, na kterých stojí, protože ta se nikdy nemění.

[Zmíněné rozložení v zástupech neodpovídá dalšímu popisu ani rozložení, jak je známo z jiných soudobých manuálů. Lze tedy předpokládat, že se autor na tomto místě dopustil chyby v popisu, kterou následně napравuje. V následující kapitole je již uvedeno pořadí jednotlivých vojáků i zástupů v oddílu tak, jak se s ním běžně setkáváme.]

Hodnost vedoucích zástupů (Leaders)

<p>2. 6. 10. 8. 4. 3. 7. 9. 5. 1 o o o o o o o o o o Pořadí zástupů</p>	<p>Vojáci v zástupu nemají zaujmout své místo, dokud se na čelo zástupu nepostaví jeho Leader. Pak jej postupně následují, tak jak mají stát za sebou, dokud se na konec zástupu nepostaví muž, který má stát jako poslední. Stejně tak žádný ze zástupů nesmí zaujmout své místo, dokud první (pravý krajní) zástup na svém místě nestojí. Následně zaujmou svá místa zástupy jeden po druhém, dokud jako poslední nestojí na svém místě krajní zástup na levé straně. Tímto způsobem se seřazení provede okamžitě a správně, beze zmatků a bez pomoci důstojníků.</p>	<p>1 o. Pořadí 5 o. mužů 9 o. v jejich 7 o. zástupu 3 o. 4 o. 8 o. 10 o. 6 o. 2 o.</p>
---	--	---

Dále je pak v zástupu povinnost **Middle-men** udržovat vyrovnané ty, kdo stojí před nimi. Stejně tak se zachovávají **Bringers up** vůči **Middle-men** a těm, kdo stojí před nimi. Také platí, že pokud jsou v jednom oddílu spojeny různé zástupy, mají udržovat stejně vyrovnané řady s ostatními. Stejně tak mají být **Leaders** v čele oddílu vyrovnaní, aby udržovali zástupy vyrovnané vůči ostatním v oddílu. Také má dohlížet na rozestupy mezi zástupy, aby při pochodu i při útoku byly vzdálenosti v oddílu takové, jaké jsou nejlepší pro jednoduchost pohybu i pro bezpečnost mužů. Nejvíce se na to pak má dohlížet u obou krajních zástupů.

Když jsou pak zástupy seřazeny, čtyři vedoucí **Leaders** (rozuměj pravý krajní, levý krajní a oba prostřední) mají dohlédnout na to, že je čelo zástupu vyrovnané, a že jsou správně dodržovány vzdálenosti při pohybu spolu se samotnými pohyby oddílu. Tohoto může být snadno dosaženo, pokud jsou čtyři zmínění vyrovnaní. Co se týká **Leadera** na kraji vpravo a jeho prostředního **Leadera**, dohlížejí na tři **Leadery** mezi nimi, jestli vykonávají své povinnosti. **Leader** na levém kraji a jeho prostřední **Leader** pak dohlížejí na zbývající tři.

Nyní zbývá vysvětlit, jaké jsou zbývající povinnosti jednotlivě u **Leaders**, **Bringers up** a **Middle-men** v zástupech. Také jaké jsou povinnosti **Leaders**, které vykonávají v rámci oddílu o deseti zástupech a také v rámci jednotlivého zástupu samostatně.

Leader zástupu by měl být takovýto: Protože je to velitel nad desíti, musí se u nich těšit úctě a mít jejich poslušnost v následujících věcech: Mají před ním nastoupit se svými zbraněmi, jakmile si to vyžádá, a také proto, že je jeho povinností dohlédnout, že jsou zbraně vyčištěné. Má povinnost naučit své muže správnému zacházení se zbraněmi a ukázat, jak má každý z nich zaujmout své místo v zástupu. Také má docílit, aby byli bezchybní ve výkonu všech povinností, jako je pochod, pohyby oddílu, boj a ostatní činnosti, a aby znali vzdálenosti a rozestupy. Dále je má naučit, aby rozuměli významu všech povelů, ať již vydávaných pomocí bubnu, hlasem nebo jakýmkoli jiným dohodnutým signálem. Jak se mají zachovávat, když jsou v táboře, a jak budovat přístřešky. Když je při tom všem pohromadě spolu s ostatními zástupy, má sám povinnost plnit vydané rozkazy, ukázat jim správný způsob vykonání a být ostatním příkladem.

Bringer up jest druhým v pořadí i co se týče úcty, a vykonává funkci poručíka zástupu (tedy nejen pomáhá svému **Leader** se všemi jeho povinnostmi, a v případě jeho nemoci nebo nepřítomnosti převezme výkon jeho povinností), ale také v okamžiku, kdy se zástupy seřadí spolu s ostatními do oddílu, dává pozor, je-li jeho zástup správně seřazen, zejména polovina mužů, která stojí před ním. **Bringers up** pak mají zvláštní využití při pochodu, pohybech oddílu a boji, protože stejně jako **Middle-men** mají vhodnou pozici k tomu, aby viděli jakýkoli nepořádek v oddílu. Pokud je pak čelo oddílu obráceno vzad, když je příležitost k obraně týlu, nebo (jak se často stává) když je zástup rozdělen na dvě poloviny, přední a zadní, musí pak ve všem splnit povinnosti, jaké byly výše zmíněny u povinností pro **Leader**.

Co se týče **Middle-men**, tito jsou v oddílu nejen z důvodu rozdělení zástupu (i když je to hlavní důvod), ale mají úlohu při rozdělení oddílu, kdy někdy vykonávají povinnosti **Leader**, ale častěji povinnosti **Bringer up**, neboť uzavírají týl každé z rozdělených částí, a dohlížíjí, aby všichni před nimi v jejich zástupech vykonávali své povinnosti. Pokud má pak oddíl zaútočit plnou silou vpřed, má pak **Middle-men**, který stojí jako šestý v pořadí, opustit své místo, jak to již bylo řečeno dříve, a dohlédnout, aby vojáci před ním vykonávali své povinnosti, plnili rozkazy, doplňovali a dorovnávali místa po zabitých vojácích před nimi, a pokud je oddíl nepřítele rozbit, je jejich povinností popohnat své vojáky k rychlému pronásledování.

Middle-man, který stojí jako šestý v pořadí, je povinen v okamžiku útoku ponechat určitou mezeru mezi ním a druhým **Middle-man**, pokud není považováno za nezbytné pomoci při prvním úderu nepřítele a stát v těsně sevřeném zástupu.

Při boji pak **Leaders**, **Bringers up** i **Middle-men**, stejně jako zbývající muži, udržují vzdálenosti mezi zástupy a řadami, jsou povinni být tiše a dávat pozor na hlas velitele, a dodržovat rozestupy při pochodu i střetnutí. Nemají sklonit zbraně nebo zaútočit dříve, než by měli. Také se nemají boji vyhýbat nebo ho provádět líně, když k němu dojde. Nesmí opustit své místo, ať již kvůli zbabělosti nebo proto, že by mohli být zraněni. Mají ochotně postupovat na volné místo před nimi, pokud byl voják, který ho zaujímal, zabit nebo smrtelně zraněn. Nemají postupovat předčasně, ani se snažit spěchat do boje, a tím buď narušit řád v rozestupech při pochodu, nebo se stavět před vojáka, který jde před nimi a ukazovat mu záda, neboť ten by pak nemohl dobře zaujmout své místo.

Toto by mělo být v tomto okamžiku dostatečné, co se týče povinností **Leaders**, **Bringers up** a **Middle-men**, spolu s ostatními v kompanii. Nyní budeme pokračovat ke vzdálenostem a způsobům pohybu, se kterými se musíme seznámit.

O vzdálenostech

Vzdálenosti mají být udávány od středu každého vojáka, to znamená z prostředku místa mezi jeho chodidly, ke prostředku místa mezi chodidly dalšího muže, od kterého se tato vzdálenost určuje.

Aby bylo zamezeno zmatkům, tak dříve, než se budeme věnovat dalším věcem, budou uvedeny vzdálenosti, jaké se mají udržovat. Tyto jsou pouze tři, tedy široký rozestup (**Open order**), rozestup (**order**) and sevřený rozestup (**close order**).

Tvá první vzdálenost je široký rozestup (**open order**), který je, když jsou jak řady tak i zástupy vzdáleny stejnoměrně od sebe šest stop. Na tuto vzdálenost máš seřadit svůj oddíl vždy, když cvičíš své vojáky.

Tvá druhá vzdálenost je rozestup (**order**), který je, když jsou vojáci ve svých řadách i zástupech vzdáleni od sebe tři stopy. Ta se používá, když se oddíl chystá k boji, když ho vedeš proti nepříteli, nebo když ho zastavíš, případně, když máš záměr oddíl otočit (**wheel**). Když je oddíl na pochodu, máš udržovat vzdálenost tři stopy mezi zástupy, ale šest stop mezi řadami. To neplatí, pokud pochoduje se vztyčenými pikami, kdy se má dodržovat stejnoměrná vzdálenost šesti stop.

Tvá třetí, a také poslední vzdálenost, je sevřený rozestup (**close order**), při kterém se zástupy srazí k sobě rameno na rameno, a řady na kontakt s hroty mečů (mysleno meč v pochvě zavěšený na opasku). Ta se používá při některých způsobech pohybu, především když má oddíl vypadat menší, než ve skutečnosti je, nebo při průchodu zúženým místem. Také pak tehdy, když se nezbytně potřebuješ probít skrz nepřátele, nebo musíš přijmout útok jízdy, případně pěších, kteří se chtějí probít skrz tvůj oddíl.

Protože je obtížné přesně odměřit tyto vzdálenosti od oka, určíme vzdálenost šesti stop mezi zástupy tak, že je vojákům rozkázáno, aby rozpažili, a postavili se tak daleko jeden od druhého, aby se dotýkali rukama. Vzdálenost šesti stop mezi jednotlivými řadami pak uvažujeme stejnou, tedy vzdálenost šesti stop, což určíme tak, že tupý konec pík téměř dosáhne k patám mužů, kteří pochodují před nimi.

Druhou vzdálenost pro rozestup, tedy tři stopy mezi zástupy, určíme tak, že vojáci rozpaží s pažemi pokrčenými v loktech, a jejich lokty se dotknou. Tato vzdálenost mezi řadami je pak taková, že jedna řada přijde k druhé téměř na dotek s hroty mečů.

Pokud máš záměr zaútočit, musíš vztyčit píky (**advance pikes**), a zmenšit vzdálenost mezi řadami na tři stopy. Když je pak vydán rozkaz nebo znamení k útoku, pak se musí řady přiblížit na vzdálenost hrotů mečů. Tomu má být ale rozuměno tak, že přiblížení na vzdálenost hrotů mečů platí jen pro prvních pět řad, tedy polovinu hloubky oddílu, i když celý oddíl vztyčí píky a zmenší vzdálenost mezi řadami na tři stopy. Při povelu k útoku však posledních pět řad nemá zakleknout, sklopit píky k boji, nebo srazit rozestupy na sevřené, pokud k tomu nebyl vydán zvláštní rozkaz, který nemá být nikdy vydáván, mimo okamžiku, kdy je třeba velkého průrazu nebo je potřeba vydržet velký náraz. Zadních pět řad může být k užítku v případě, že by byl tyl napaden. Je možno jim zavelet, když mají vstýčené píky, za pravou nebo levou rukou dokola (**to the right of left hand about**).

Jak těžce ozbrojení, tak i lehce ozbrojení musí být zpraveni o těchto vzdálenostech. Jsou také ještě jiné vzdálenosti, na které by si měli navyknout lehce ozbrojení. Tyto jsou obdobně také trojího druhu, stejně jako předchozí, a rozlišil bych je následovně na velkou (**great**), střední (**mean**) a malou (**less**). Z těchto širokých rozestupů je pak velká vzdálenost mezi zástupy třicet stop, střední dvacet stop a malá patnáct stop. Mezi řadami se však stále udržuje vzdálenost tří stop. V jednotlivých zástupech pak stojí muži zešikma, a to buď na pravou, nebo na levou stranu úhlopříčně k rozestupu mezi zástupy, mezi sebou pak mají vzdálenost tři, dvě nebo jednu a půl stopy, na tu stranu, jak je potřeba, nebo jak jim má být předvedeno na místě, kde je účelné ukázat použití těchto rozestupů.

Všeobecně k pohybům, jaké má vykonávat kompanie nebo oddíl

Nyní, když jsem vymezil oddíl způsobem, jaký jsi viděl, a popsal podrobně každou kapitolu spolu se vzdálenostmi, jaké mají být dodržovány při každé příležitosti, mohu směle přikročit k pohybům oddílu. U těchto pohybů bych pak rád zdůraznil, že se má celý oddíl nebo jednotka pohybovat stejně obratně jako se pohybuje tělo člověka. Což, pokud je vykonáno odpovídajícím způsobem, může být vykonáváno mnoha vojáky najednou. Avšak dříve, než přikročím k popisu jednotlivých pohybů, považují za nutné uvést tato tři pravidla, která musíš vždy dodržovat.

1. Všechny rozkazy mají být vydávány na čele jednotky, kdekoli toto je.
2. Kdykoli je pak křídlo učiněno čelem jednotky, ocitnou se mušketýři v přední a zadní části, a mají se přesunout a ustoupit na křídla, pravý na pravé křídlo, a levý na levé.
3. Kdykoli je uveden rozkaz "jak jste byli" (**as you were**), je tím myšleno, že se máš vrátit za opačnou rukou, než ze které strany jsi na to místo přišel. Například, pokud jsi se otočil za pravou rukou, máš se otočit za levou rukou, a obdobně u všech ostatních pohybů.

Pohyby oddílu jsou dvojího druhu, a to buď pohyb celého oddílu, nebo jeho části. Stejně jako je tělo vojáka složeno z končetin, tak i {oddíl} je složen z řad a zástupů, a tyto pak mohou opustit nebo zachovat místo, kde stojí. Pokud zůstávají na místě, pak muži pouze obrátí svá těla směrem, který jim byl přikázán. Pokud opouštějí své místo, pak se celý oddíl nebo část pohybuje na jiné místo. Tyto pohyby jsou pak pro lepší pochopení rozděleny na pohyby řad a zástupů.

Pohybem řady oddíl mění své místo, při tom ale Leader krajního zástupu na té straně, na kterou se oddíl otáčí, zůstává na místě, a obrací své tělo pouze natolik, nakolik se otáčí celá jednotka, pokud nebylo provedeno zdvojení řad, kdy poněkud změní svou pozici, nebo při protichodu, což může být provedeno při současném zachování místa, na kterém oddíl stojí. Toto je vše co se týče pohybu řad, což má být použito, pokud máme záměr přidržet se původní pozice.

Pohybem zástupu, kdy se může změnit pozice každého muže, nebo kdy muži v jejich zástupech změní svá místa. Oddíl nebo celek, udržuje svůj tvar stejný, pokud nepřikážeš, aby se křídlo stalo čelem, kdy oddíl zachová svůj řád a stejný tvar, i když ne stejné místo.

Pohyby jednotlivé osoby na jejím místě jsou prováděny pomocí těchto rozkazů (jak má být známo): za pravou rukou (**to the right hand**), za levou rukou (**to the left hand**), a za pravou nebo levou rukou dokola, a nebo dozadu (**to the right of left hand about, or to the rear**).

Pohyby jednotlivých končetin jsou správně provedeny tak, že se některé z nich pohybují a ostatní stojí na místě, což je dáno těmito rozkazy: Řady, zdvojte se za pravou nebo levou rukou (**Ranks to the right or left hand double**), zástupy, zdvojte se za pravou nebo levou rukou (**Files to the right of left hand double**), řady semknout vpřed (**Ranks close forward**), řady rozvinout vzad (**Ranks open backwards**), zástupy semknout na pravou nebo levou stranu, nebo rozvinout na vzdálenost, v jaké je chceš mít (**Files to the right or left hand close, or open to the distance you will have them**).

Za pravou rukou (To the Right hand)

Pokud chceš udělat pravé křídlo čelem oddílu, pak musíš říct "za pravou rukou" (**to the right hand**) Po vydání tohoto rozkazu mají vojáci obrátit své obličejy uvedeným směrem, a tak bude tvůj rozkaz vykonán.

Za levou rukou (To the Left hand)

Podobným způsobem, pokud chceš, aby bylo levé křídlo čelem oddílu, musíš vyslovit "za levou rukou" (**to the left hand**), a oni pak otočí své obličejy na levé křídlo. Když je pak chceš navrátit zpět na původní pozici, musíš vyslovit "jak jste byli" (**as you were**).

Za pravou nebo levou rukou dozadu (By the right or left hand to the Rear)

V okamžiku, kdy máš záměr učinit týl oddílu čelem, musíš vyslovit: Za pravou rukou obraťte se (**by the right hand about**), nebo, za levou rukou obraťte se (**by the left hand about**), nebo vzad, obraťte se. Při těchto slovech se pak každý voják obrátí obličejem vzad.

Řady semknout (Ranks close)

Když máš záměr semknout své řady, pak musíš vyslovit: "Řady, semknout" (**ranks close**), což má být vždy pochopeno tak, že se všechny řady okamžitě přiblíží vpřed k řadě **Leaders**, která pak má stát pevně na místě. .

Řady rozvinout (Ranks open)

Když máš záměr rozvinout své řady, pak máš vyslovit: "Řady, rozvinout" (**ranks open**), což má být vždy pochopeno tak, že se řady rozvinou vzad, pokud nebylo zvláštním příkazem řečeno jinak.

Zástupy na pravou nebo levou stranu srazit (Files to the right or left hand close)

Obdobně pak, když máš záměr zmenšit vzdálenosti mezi zástupy, máš vyslovit: "Zástupy, na pravou nebo levou stranu srazit" (**Files to the right or left hand close**) na takovou vzdálenost, na jakou zamýšlíš, což znamená, že mají všichni obrátit obličej na řečenou stranu, přiblížit se současně a jako celek k sobě, nepočítajíc v to krajní zástup na té straně, na kterou se mají semknout, který má stát pevně na místě, dokud se oddíl nepřiblíží na danou vzdálenost. Když máš pak záměr, aby se vrátili na původní místo, musíš vyslovit: "Jak jste byli" (**As you were**).

Zástupy srazit, zástupy rozvinout (Files close, Files open)

Když byl vydán rozkaz, aby byla změněna vzdálenost mezi zástupy, bez toho, aby byla výslovně řečena strana, na kterou se mají zástupy rozvinout nebo semknout, pak se má oddíl seřadit a provést to souměrně a okamžitě od místa mezi řadami prostředních **Leaderů**. Rozkaz pak zní: Řady semknout, Řady rozvinout (**Files close, Files open**)

Dále jsou dva způsoby zdvojení (**doubling**): První je pomocí řad, další pak pomocí zástupů. Oba se pak provádějí různými způsoby, jak bude v následujících odstavcích uvedeno.

Zdvojit řady na pravou nebo levou stranu (Doubling of Ranks to the right or left hand)

Pokud se nepřítel přibližuje a má záměr přecíslit tě na čele oddílu, bude nezbytné, abys zvětšil nebo zdvojnásobil čelo oddílu. Toto pak může být vykonáno pomocí řad, kdy každá druhá řada nastoupí do mezer mezi řady stojící před ní, což může být vykonáno buď zprava, nebo zleva. Rozkaz pak zní: "Zdvojit řady na pravou nebo levou stranu" (**Ranks to the right or left hand double**).

Middle men, zdvojte řady nebo čelo za pravou nebo levou rukou (Middle-men to double their Ranks or Front to right or left hand)

Nebo to může být vykonáno pomocí **Middle-men**, kdy posledních pět řad projde mezerami mezi zástupy až po **Bringers up**, a **Middle-men** budou na stejné úrovni s **Leaders**. Rozkaz pak zní: "**Middle-men**, na pravou nebo levou stranu, zdvojte čelo oddílu (**Middle-men to the right or left hand: Double your front**).

Bringers up, zdvojte řady na čele oddílu (Bringers up to double their Ranks on the Fronts)

Nebo to může být provedeno pomocí vyvedení **Bringers up** vpřed, což má být pochopeno tak, že **Bringers up** postoupí mezerami mezi zástupy, za nimi postupně předposlední řada, a dále popořadě následující řady, dokud nejsou **Bringers up** na stejné úrovni s **Leaders**, a jejich **Middle-men** na stejné úrovni s **Middle-men Leaderů**, a stejně tak druhá, třetí a čtvrtá řada od čela oddílu. Rozkaz pak zní: "**Bringers up**, napravo nebo nalevo, zdvojte čelo oddílu (**Bringers up to the right or left hand, double the front**).

Middle-men, rozdělte se a zdvojte čelo oddílu (Middle-men by Division, double the Front)

Nebo také pomocí rozdělení, kdy posledních pět řad obrátí své obličej, první polovina zástupů na pravou stranu, a druhá polovina na levou stranu, a obě poloviny pak postoupí vpřed na křídla, dokud nezískají dostatek místa nebo vzdálenosti, kolik odpovídá tomu, kolik zaujímá prvních pět řad, a pak bez jakéhokoli dalšího povelu otočí své obličej opět vpřed, a přesunou se podél obou křídel vpřed, dokud se nevyrovnej s čelem oddílu. Rozkaz pak zní: “**Middle-men, rozdělte se a zdvojte čelo oddílu**“ (**Middle-men by division, double the front**).

Middle-men, zdvojte oddíl (Middle-men, double the body)

Toto může být také provedeno na kteroukoli stranu bez rozdělení řad, pomocí přesunu vpřed celých pěti řad pohromadě. V tomto případě je však potřeba, aby střelci na obou stranách, nebo na kterékoli z nich, ustoupili na stranu tak, aby vytvořili pikenýrům dostatek prostoru, aby těmto poskytli dostatek prostoru pro průchod mezi nimi a předními pěti řadami pikenýrů. Rozkaz pak zní: “**Middle-men, zdvojte oddíl**“ (**Middle-men, double the body**).

Zdvojte čelo po křídlech (Double the Front by Flanks)

Nebo řadami na libovolné křídlo, což je provedeno tak, kdy sudá řada vystoupí po straně na úroveň řady před ní. Rozkaz pak zní: “**Zdvojte čelo po křídlech (Double the front by the flanks)**.”

Nebo pomocí polovin řad, kdy se každá sudá rozdělí, a postoupí po stranách kolem řad před nimi.

Zdvojte zástupy (Doubling of Files)

Když chceš, aby měl oddíl větší hloubku, pak musíš nechat prostoupit jedny zástupy druhými, a to buď na pravou, nebo na levou stranu, což je označováno jako zdvojení zástupů, a je to provedeno následujícím způsobem:

Zdvojte zástupy za pravou nebo levou rukou (Doubling the Files to the right or left hand)

Pokud to má být provedeno na pravou stranu, pak má krajní zástup na pravé straně zůstat stát, a **Leader** druhého zástupu se má postavit za **Leadera** prvního zástupu, a obdobně pak mají ostatní z druhého zástupu postoupit za ty z krajního zástupu, takže **Bringer up** druhého zástupu se postaví za **Bringer up** prvního zástupu. Obdobně se pak zachovají následující zástupy, tedy že se každý sudý zástup, což znamená druhý, čtvrtý, šestý, osmý a desátý, postaví do mezer nebo vejde dovnitř prvního, třetího, pátého, sedmého a devátého zástupu, což v okamžiku, kdy je znám počet zástupů, může to být provedeno okamžitě a beze zmatku nebo nepořádku.

Jeden zástup za druhým (File upon file)

Protože tento způsob zdvojení nevede k ničemu jinému, než i při řádném a nejlepším provedení k promíšení oddílu, neboť dojde k rozdělení zástupů, raději postavím jedny zástupy za druhými, což může být rychle vykonáno, ať již postupem nebo ustoupením poloviny zástupů. Rozkaz pak zní: “**Jeden zástup za druhým**“ (**file upon file**).

Zástupy, zdvojte oddíl za pravou nebo levou rukou (Files, double the Body to the right or left hand)

Pokud máš ale záměr zachovat stejné místo, nechej polovinu zástupů v oddílu, který chceš zdvojit, srazit řady vpřed (**close ranks forward**) k **Leaders**, to znamená na polovinu vzdálenosti, kterou zaujímali, než byl tento rozkaz vydán. Druhou polovinu oddílu nech zkrátit jejich vzdálenost směrem vzad, nebo k **Bringers up**, takže zaujmají polovinu vzdálenosti směrem vzad. Tímto způsobem pak **Leaders** zástupů, které se mají zdvojit, stojí o něco před **Bringers up** druhé poloviny oddílu. Zarovnáním zástupů za sebou může být snadno vykonán tvůj příkaz, který zní: **Zástupy, zdvojte oddíl za pravou nebo levou rukou (Files, double the body to the right or left hand)**

Protichod (Counter-March)

Protichod je dvojího druhu, a sice protichod řadami, nebo zástupy, a oba tyto druhy mohou být prováděny se změnou místa, kde je oddíl, nebo při zachování téhož místa, na kterém oddíl stojí. I když je záměrem ukázat rozdíly mezi způsobem (protichodu) prováděným řadami nebo zástupy, v praxi tyto nerozlišuješ, a velíš pouze “za pravou nebo levou rukou, protichod” (**To the right or to the left hand Counter-march**)

Protichod s ustupováním (Counter-march and losing ground)

Protichod pomocí řad se změnou místa je proveden takto: Když je vydán rozkaz, **Leaders** se obrátí, a projdou mezerami mezi zástupy. Když poodejdou dostatečně daleko, obrátí se za nimi následující řada, a pak postupně ostatní v odpovídající vzdálenosti pro pochod za jejich **Leadery**, dokud nezaujmou nové místo za **Bringers up**, obdobné jako zaujímali předtím, nebo pokračují dále, podle rozkazů velitele.

Využití tohoto je následující: Když se nepřítel objeví v týlu, a máš záměr postavit proti němu své nejlepší muže. Rozkaz pak zní: “Na pravou nebo levou stranu protichod, a odejděte (**To the right or left hand Counter-march and pass**).

Pokud se držíš na stejném místě, pak se to provede takto: Po vydání rozkazu se **Leaders** obrátí stejně jako předtím, a vyrazí mezerami mezi zástupy, dokud nepřijdou do mezer mezi **Bringers up**, a stejně tak za nimi ostatní. Za nimi pak jdou **Middle-men** do stejné řady s druhými **Middle-men**, kteří stojí na místě, dokud prvních pět v řadě zaujme místo mezi řadami, čímž dojde ke zdvojení řad. Následně mají muži od **Middle-men** k **Bringers up**, bez jakéhokoli dalšího rozkazu, vyrazit vpřed, dokud nedojdou na místo prvních řad, což, když je vykonáno, mají zaujmout místo za **Middle-men**, kteří přísluší k **Leaders**. To znamená, že se mají postupně jeden za druhým přesunout na stejné místo, tam se obrátit a zaujmout své místo, dokud **Bringers up** nebudou stát na místě, odkud vyrazili **Leaders**, a **Leaders** nebudou na místě, kde stáli **Bringers up**. Rozkaz pak zní: Protichod a stůjte (**Counter-march and stand**).

Toto může být jiným způsobem provedeno takto: Jakmile vydáš povel k protichodu a **Leaders** se začínají obracet, má ve stejný okamžik vyrazit celý oddíl vpřed, řady postupují popořadě jedna za druhou za svými **Leaders** a obracejí se v okamžiku, kdy dorazí na místo, odkud tito vyrazili. Toto pak pokračuje, dokud **Leaders** nedorazí na místo, kde stáli **Bringers up**, a **Bringers up** nestojí na místě, kde stáli **Leaders**. Rozkaz pak zní: Za pravou nebo levou rukou, protichod (**To the right or left hand Counter-march**).

Protichod zástupy (Counter-march by Files)

U protichodu skrze zástupy není v provedení žádný rozdíl oproti předchozímu skrze řady. Jediný rozdíl je, že při protichodu zástupy je potřeba nejdříve přikázat oddílu obrátit se za pravou nebo levou rukou, a když se obrátili na křídlo, odkud máš záměr provádět protichod, musíš vyslovit: Za pravou nebo levou rukou, protichod (**To the right or left hand Counter-march**).

Využito je to tehdy, kdy je potřeba, aby tví mušketýři všichni prošli na jedno křídlo, případně pokud se má oddíl nebo více oddílů přesunout k jiné části armády, ať již z jednoho křídla na druhé, ke středu praporu (battalion), případně naopak.

Otáčení oddílu (**Wheeling of the body**)

Když budeš otáčet oddíl nebo jednotku za pravou rukou, musíš přikázat pravému zástupu, aby stál pevně. Následně přikáž, aby se obrátili za pravou rukou, a celý oddíl obrátí své obličejě na tuto stranu, takže čelo oddílu bude na pravém křídle. Pak přikáž "řady na rozestup" (**Files to your order**), a všechny zástupy se vyrovnají směrem k pravému zástupu na vzdálenost tří stop. Když toto provedou, přikáž "Čelo oddílu, jak bylo" (**Front as you were**). (to znamená, že se oddíl obrátí čelem tam, kde bylo původně) Následně přikáž "řady na rozestup" (**Ranks to your order**) a všechny řady se vyrovnají vpřed na rozestup tří stop. Když je toto provedeno, přikáž, aby **Leader** pravého zástupu stál pevně na místě, jako osa střelky kompasu. Ostatní se pak pohromadě a přímo otočí za pravou rukou okolo něj jako středu, takže se střed přesune ze svého obvyklého místa na křídlo. Nyní, když se oddíl otáčí, musí i pravý **Leader** dohlédnout na to, aby se na svém místě po směru otáčel spolu s ním, a tak udržuje stejný směr s ostatními **Leaders**, kteří se otáčí. Takto je pak tvůj rozkaz vykonán. Stejným způsobem se toto provádí na opačnou stranu, když se otáčíš na druhé křídlo. Když otáčíš oddíl tak, aby čelo směřovalo vzad, musíš ho nechat otočit o polovinu kruhu, tedy o čtvrt kruhu více, než jak jsi to prováděl předtím.

Pokud se s oddílem vracíš na původní místo, můžeš ho otočit dokola, a to tak, že ho necháš otočit o další polovinu kruhu, pokud se již otočil o polovinu kruhu, a tak ho navrátíš do stejného směru, ze kterého dříve vyrazil. Pokud se ale oddíl otočil jen o čtvrtinu kruhu na levou stranu, pak, předtím než ho otočíš zpět, přikáž "za pravou rukou" (**To the right hand**), a všichni otočí své obličejě tímto směrem. Následně přikáž, aby **Leader**, který byl původně vpravo, ale nyní je vlevo, stál pevně na místě. Ostatní se pak okolo něj otočí o čtvrt kruhu zpět, a následně přikáž "čelo jak bylo" (**Front as you were**), a takto se první řada **Leaders** opět vrátí na své místo, odkud se otáčela. Následně přikáž "řady rozevřít vzad" (**Ranks open backward**), a když se řady vrátily na jejich původní rozestup a místo. Pak pokračuj rozkazem "Zástupy rozvinout za levou rukou" (**Files to the left hand open**), po kterém se všechny řady obrátí na levé křídlo, a přesunou se směrem od **Leadera** pravého zástupu, který stojí pevně, neboť je již na svém místě, dokud se nepřesunou na rozestup, na kterém původně stáli, a následně se otočí čelem tak, jak byli. Takto se pak vrátí na stejné místo a ke stejnému uspořádání.

Když máš záměr otočit jednu kompanii, musíš zdvojit její řady (**double the ranks**) před samotným otáčením, protože tak se oddíl zmenší. Pokud totéž provádíš s částí většího oddílu, pouze zmenšíš vzdálenost mezi řadami a zástupy (**close both rank and file**) na vzdálenost tří stop, a vynecháš zdvojení.

Stejné pravidlo platí pro otáčení za opačnou rukou, když se otáčíš na levé křídlo (**wheel to the left flank**).

Nyní, než přijdeme k mušketýrům, si řekneme něco o cvičení s píkami. Vynecháme detailní zacházení s píkou, ve kterém má být cvičen každý muž, neboť je natolik běžné, a přistoupíme k jednotlivým rozkazům, které jsou:

Píku vztyč (**Advance your Pikes**)

Píku k noze (**Order your Pikes**)

Píku na rameno, a nes ji šikmo (**Shoulder your Pikes, and slope them**)

Napřáhni píku (**Charge your Pikes**)

Píku k noze (**Order your Pikes**)

Táhni píku (**Trail your Pikes**)

Hrot píky k líci (**Check your Pikes**)

Tyto následující pohyby mají být prováděny na místě, stejně tak jako při pochodu.

Když napřáhneš píky a pochoduješ, pak má celý oddíl nějaký čas stát na místě, dokud nejsou všechny píky napřáhány nad rameny Leaders, a až pak vyrazí oddíl vpřed.

Napřáhni píku (**Charge your Pikes**).

Píku na rameno (**Shoulder your Pikes**).

Napřáhni píku na pravou stranu (**To the right hand Charge**).

Píku na rameno (**Shoulder your Pikes**).

Napřáhni píku vzad (**To the Rear Charge**).

Píku na rameno (**Shoulder your Pikes**).

Zastav se (**Stand**).

Píku k noze (**Order your Pikes**).

Pokud se napřáhnou píky, a stojí se přitom na místě, pak se musí dodržet zakročení pravou nohou, při pochodu se pak vykročí levou. Když se napřáhnou píky na levou stranu, stojí se pravou nohou pevně na místě, a pouze se otočí na levé patě.

Nyní, co se týče mušketýrů, neboť některé pohyby přísluší pouze jim. Při zacházení s mušketou vynecháme popis jednotlivých pozic, a přidržíme se při cvičení pouze těchto tří rozkazů, které v sobě obsahují vše nezbytné.

*Připrav se (**Make ready**), Zaměř (**Present**), Vystřel (**Give Fire**).*

Mušketýři musí dodržovat při všech svých činnostech to, aby se otáčeli za pravou rukou, a aby drželi ústí svých mušket vždy směrem vzhůru, a to jak při nesení muškety na rameni, tak při nabíjení, stejně tak když chrání své pánvičky a chystají se vystřelit.

Všechny střety a boje se odehrávají jedním z těchto tří způsobů. Buď s postupem, s ústupem nebo na křídle.

Při postupu směrem k nepříteli (pokud nebyl střet přerušen) je střelba prováděna po řadách, a tímto způsobem:

Dvě řady se vždy společně připraví, a postoupí deset kroků před oddíl. V této vzdálenosti pak stojí seržant (nebo, pokud je oddíl větší, některý vyšší důstojník). Mušketýři vyrazí a vyrovnají se na jeho úroveň, stále dvě řady za sebou. Druhá řada stojí nehybně, drží muškety spolu s furketami a chrání si pánvičky, do té doby, než první řada vystřelí a ustoupí zpět. Následně po první řadě vystřelí a ustoupí i druhá řada, ustupuje pak dozadu za ostatní řady (lze předpokládat, že řady po střelbě po straně obejdou těleso mušketýrů, jak je popisováno v jiných manuálech z tohoto období). V okamžiku, kdy první dvě řady ustupují, se současně následující dvě řady připraví. Jakmile obě řady ustoupily, nastupují vpřed ke střelbě, opět na úroveň výše zmíněného důstojníka., nikdy dále, a následně provádí vše stejně jako předchozí dvě řady. Po nich pak nastupují postupně za sebou následující řady, vždy v párech.

Když střelci v první řadě zamířili, není žádnému z mužů dovoleno vystřelit z muškety, dokud není vydán povel k výstřelu (**give fire**). Celá řada se musí naučit řádně a najednou vystřelit, a žádnému muži nemá být dovoleno, aby mířil výše než na pas nebo na střed člověka.

Pokud vydáš rozkaz, aby byla vedena střelba při ústupu, má to být provedeno tímto způsobem:

Když je oddíl na pochodu, poslední řada se připraví. Když je připravená, okamžitě se obrátí za pravou rukou, zamíří a vystřelí. Když to provedou, přesunou se jeden za druhým dokola svižným krokem na čelo oddílu kde se postaví pohromadě před ostatní vojáky. Jakmile se řečená řada obrací aby vystřelila, řada před ní se připraví. Až když se střílející řada přesunula pryč, postupuje následující řada stejným způsobem jako předchozí, tedy zamíří, vystřelí a přesouvá se pryč. Totéž pak stejným způsobem provádí ostatní řady postupně jedna po druhé.

Střelbu na křídlech provádíme takto:

Krajnímu zástupu musíš velet, aby se připravil, přitom však celou dobu pochoduje s ostatními, dokud nejsou všichni připraveni. Na povel se pak obrátí k nepříteli, a současně ve stejný okamžik vystřelí. Když pak vystřelili, nehýbají se, nýbrž stojí pevně, zůstávají na místě a nabíjejí přitom muškety. Když se pak řečený zástup obrátil, aby vystřelil, následující zástup se připraví, ale při tom celou dobu pochoduje spolu s oddílem, dokud se **Bringer up** neminul s **Leader** zástupu, který právě vystřelil. Následně se druhý krajní zástup obrací najednou a vystřelí stejně jako předchozí, a stejně tak i zbývající zástupy jeden po druhém. Seržant, nebo pokud je oddíl větší, některý z vyšších důstojníků, má stát na čele prvního zástupu, a jakmile druhý zástup vystřelil, má vést první zástup vpřed, a spolu s ním pak postupně i následující zástupy jeden po druhém, dokud neshromáždí celé křídlo mušketýrů. Pak se má připojit k regimentu a vyrovnat čelo s pikenýry.

Jiný způsob vedení boje je tento: Celé křídlo mušketýrů se najednou připraví ke střelbě, a první řada vystřelí z místa kde stojí, bez postupu vpřed. Následně pak nejrychleji jak může, ale stále seřazená, ustupuje tato řada zpět. Totéž pak dělají následující řady, postupně jedna za druhou.

Nyní na závěr zopaku jeme podobu rozkazů, která je tato.

Pohyby na místě a při pochodu

Zástupy }
Řady } vyrovnejte se (**Files/Ranks right yourselves**).

Pozor (**silence**).

{Obrat} za pravou rukou (**To the right hand**):

Jak jste byli (**As you were**).

{Obrat} za levou rukou (**To the left hand**):

Jak jste byli.

{Obrat} za pravou rukou vzad (**By the right hand to the Rear**):

Jak jste byli.

{Obrat} za levou rukou vzad (**By the left hand to the Rear**):

Jak jste byli.

Zdvojte řady napravo (**Ranks to the right hand Double**):

Jak jste byli.

Zdvojte řady nalevo (**Ranks to the left hand Double**):

Jak jste byli.

Middle-men za pravou rukou, zdvojte čelo oddílu (**Middle-men to the right hand, Double the Front**):

Jak jste byli.

Middle-men za levou rukou, zdvojte čelo oddílu (**Middle-men to the Left hand, Double the Front**):

Jak jste byli.

Bringers up za pravou rukou, zdvojte čelo oddílu (**Bringers up to the Right hand, Double your Front**):

Jak jste byli.

Bringers up za levou rukou, zdvojte čelo oddílu (**Bringers up to the Left hand, Double your Front**):

Jak jste byli.

Middle-men se rozdělte, a zdvojte čelo oddílu na pravou stranu (**Middle-men by Division, Double the Front to the right hand**):

Jak jste byli.

Middle-men se rozdělte, a zdvojte čelo oddílu na levou stranu (**Middle-men by Division, Double the Front to the left hand**):

Jak jste byli.

Middle-men vyzbrojení píkou nebo mečem, zdvojte střed oddílu (**Middle-men by the Pike or the Sword, Double your Body**):

Jak jste byli.

Řady na křídlo, zdvojte je (**Ranks by the Flanks, Double**)

— za pravou rukou (**to the right hand**):

— za levou rukou (**to the left hand**):

Jak jste byli.

Polovina řad, po křídlech zdvojte čelo oddílu (**Half ranks by the Flanks, Double the Front**):

Jak jste byli.

Na pravou nebo levou stranu, protichod (**To the right or left hand, Counter-march**).

Jak jste byli.

Toto platí pro řady, ale když používáš protichod na křídlech, nebo pomocí zástupů, musíš jim nejdříve přikázat za pravou nebo levou rukou, a podle toho se pak otočí na křídlo, na které jsi je měl záměr obrátit, a pak můžeš velet stejně jako předtím u protichodu zástupy..

Totéž platí pro další způsob protichodu, který je:

Za pravou rukou protichod, a stůjte (**To the right hand Counter-march, and stand**).

Jak jste byli.

Před otáčením oddílu máš použít tato slova.

Zástupy, srazit rozestup na prostřední (**Files, close to your mean order**),

— nebo na tři stopy (**or to three foot**).

Řady, srazit rozestup na prostřední (**Ranks, close to your mean order**).

Píky vztyč (**Advance your Pikes**).

Mušketery na rameno (**Slope your Muskets**).

Za pravou rukou

Za levou rukou,

Vzad

— otočit (**Wheel**).

Když se oddíl otočil za pravou rukou, pak pro otočení zpět se musí otáčet za opačnou rukou, než za kterou bylo prováděno první otáčení.

Čelo oddílu tak, jak bylo (**Front as you were**).

Řady rozviňte vzad (**Ranks open backward**).

Zástupy rozviňte (**Files open**).

Pokud byly před prvním otáčením zástupy sraženy k pravé straně, pak se musí rozestoupit na levou stranu, a opačně.

Čelo oddílu tak, jak bylo (**Front as you were**).

KONEC

Poznámka překladatele:

Některé termíny, které nemají běžně používaný český ekvivalent, byly ponechány v původním anglickém tvaru. Tyto termíny najde čtenář v textu poznačeny tučně.

Stejně tak byly vždy u rozkazů ponechány původní anglické výrazy, které naleznete v textu označené tučně a v závorkách, aby čtenář mohl použít český výraz snadno nahradit jiným, pokud je na něj zvyklý.

Text, který je uveden ve složených závorkách ([ ]), není součástí původního textu. Jedná se o poznámku překladatele, která slouží pouze k lepšímu pochopení textu.

Tímto způsobem je pak zvýrazněn text, který je v původním textu umístěn jako poznámka na okraji stránky.

Copyright:

Tato práce je volně šiřitelná za podmínky, že nebude celá ani její část využita ke komerčním účelům. Při zveřejnění práce, ať již na internetové stránce třetí strany nebo jiným způsobem, je vždy nezbytné ponechat tuto stránku jako součást textu práce.

Při využití této práce za účelem zisku je vždy nezbytný předchozí písemný souhlas autora.

Pro Polský Svaz přeložil Ondřej Francík

Korekturu překladu provedli: Zdenka Čěšpírová, Květa Brázdilová, Jakub Pokorný, Adam Radvak, Jiří Kothera a Lukáš Mohyla

19. 12. 2017